

Največji slovenski dnevnik
v Zdrženih državah

Velja za celo leto..... \$5.00
Za pol leta..... 3.00
Za New York celo leto..... 6.00
Za inozemstvo celo leto..... 7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The Largest Slovenian Daily
in the United States
Issued every day except Sundays
and legal Holidays
75,000 Readers

TELEFON: 2876 CORTLANDT

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: 4687 CORTLANDT

NO. 8. — ŠTEV. 8.

NEW YORK, SATURDAY, JANUARY 10, 1920. — SOBOTA, 10. JANUARJA, 1920.

VOLUME XXVIII. — LETNIK XXVIII.

UVELJAVLJENJE MIROVNE POGODBE

V SOBOTO, OB ŠTIRIH POPOLDNE, BO UVELJAVLJENA MIROVNA POGODBA. — NAVZOČIH BO ŠTIRINAJST NARODOV. NAJVIŠJI SVET BO PRENEHAL OBSTAJATI. — MANDAT ZA ARMENSKO BO PONUĐEN NORVEŠKI.

Poroča Edwin L. James.

Pariz, Francija, 9. januarja. — Francoski zunanji urad je večer izjavil, da bo versailleska mirovna pogodba uveljavljena v soboto, ob štirih popoldne.

Ta objava je prišla potem ko se je glasilo, da bo mirovna pogodba uveljavljena dne 15. januarja.

Glasi se, da je ministri predsednik Clemenceau naenkrat sklenil pustiti nerešene sedaj viseče spore z Nemčijo ter izmenjati ratifikacijske listine ter s tem zopet ustanoviti politiko, katero je svet zasledoval. Tiger noče, bi bila nova konferenca zadržana vsled nemškega položaja.

Naslednji narodi se bodo vdeležili cerimonije: Francija, Anglija, Italija, Japonska, Belgija, Bolivija, Brazilija, Guatemala, Peru, Poljska, Siam, Čelo-Slovaška, Uruguay in Nemčija.

Pariz, Francija, 9. januarja. — Pričakovati je, da bo najvišjega sveta konec v soboto, ko bodo izmenjane ratifikacijske listine.

Svet bo se sklenil, če naj bo cerimonija izmenjave ratifikacij javna in če se naj narode, ki niso še odobrili pogodbe, med njimi tudi Združene države pripusti k cerimoniji podpisovanja protokola.

Glasi se, da bodo diplomatski odnosi z Nemčijo obnovljeni v redelo, ko bo francoski poslanik odpotoval v Berlin. Baron von Lersner, zastopnik Nemčije, bo izročil francoskemu predsedniku Poincaréju svoje poverljive listine.

Ni se znan, če bo imel najvišji svet danes sejo, potem ko so dospeli semkaj Lloyd George, Nitti in drugi angleški delegati. Tozadevno vprašanje je očitno odvisno od Lloyd George-a ter bo odločeno na neformalnem sestanku, katerega bodo imeli tukaj trije ministrski predsedniki.

London, Anglija, 9. januarja. — Ker Združene države očitno ne bodo sprejeti mandata nad Armenko, bo mogoče povabljen Norveška, naj prevzame mandat nad to deželo ter sosednimi kraji, ki so bili oporošeni od turškega nadgospodstva.

Mednarodna komisija, pri kateri so zastopane Anglija, Francija in Italija, je prva alternativa za Ameriko, vendar pa se ne računja s sprejemom tega predloga, o katerem bo najvišji zavezniški svet razpravljaval v Parizu, kjer se nahajajo sedaj ministrski predsedniki Anglije, Francije in Italije.

Italija pa se pomišlja prevzeti celo omejeno odgovornost v tem pogledu.

Ta trojna uravnava se bo vsled tega mogoče izkazala kot neizveljavna in v takem slučaju bodo zavezniški naprosili primerno nevtralnno deželo na primer daki jamstva, katere bi Norveška zahtevala v takem slučaju.

Buenos Aires, Argentina, 9. januarja. — Anglija, Francija in Združene države, ki priznavajo italjanski značaj Reke, bodo dale temu mestu popolno suverenost pod Ligo narodov ter ohranile le carinsko zvezo z Jugoslavijo, — soglasno z memorandumom, tika-jočim se Dalmacije in Reke, katerega so pred kratkim izročile to veslele italjanskemu zunanjemu ministru Scialoja. Sumarična vsebina memorandum, katero je brzojavil rimski poročevalec, je bila objavljena večer v listu Nacion.

V memorandumu priznavajo Združene države, Anglija in Francija vse kot primerno, da se ugoti zahtevam Italije z ozirom na otoke Pelagruz, Vis in Lučin. Italiji dajejo popolno suvereniteto nad temi tremi otoki. Tri sile priznavajo Italiji mandat nad Albanijo ter popolno suverenost nad Avlonó ter ozemljem v ozadju, ki je potrebno za obrambo mesta. Memorandum pravi, da te koncesije zadostno zavarujejo pravice in aspiracije Italije. Kljub temu pa bodo te sile v duhu prijateljstva, ki ga gojijo do Italije, vzele v pretres nadaljnj zahteve Italije, posebno pa diplomatsko zastopstvo Zadra in odločitev glede tega vprašanja bo prepuščena prebivalstvu tega mesta.

Z ozirom na italjanski predlog, naj se loči Reko ter ustvari z ozemljem v ozadju "buffer" državo, ki bo bila popolnoma neodvisna in ki naj bi dobila tudi pristanišče in železnico, pravi memorandum, da obstoj Reke in "buffer" države izključuje medsebojno drug drugega, kajti vsaka oblika ločitve bi se izvršila na škodo mesta in tudi na škodo ozemlja, ki se nahaja v zaledju. V namenu, da se zavaruje italjanski značaj ter avtonomija Reke so veslele, ki predlagajo memorandum, pripravljene vzdržati mesto pod varstvom lige narodov in ker je Italija član Lige, bo lahko zavarovati italjanske interese.

Italjansko zahtevo za koridor ali hodnik, ki bi ustanovil teritorialno nepretrganost med Reko in Italijo, smatra memorandum za popolnoma odveč in uresničenje te zahteve bi ustvarilo resne ekonomske in teritorialne komplikacije.

Zahtevo Italije za aneksijo otoka Lagoste iz strateških razlogov se smatra v memorandumu za neupravičeno, kajti kontrola Italije nad Jadranskim morjem je zagotovljena vsled posesti Trsta, Pulja, Visa, Pelagruza in Avlone in tudi potom neutralizacije Reke. Poročevalec pravi v svoji oceni memorandum, da so italjanski diplomatski krogi mnenja, da memorandum jasno kaže nagibanje proti idejam predsednika Wilsona. Pravi nadalje, da ni nobena rešitev mogoča, če se bo vzdržalo še naprej to naziranje. Dostavlja, da ustanavlja memorandum kot oficijelen dokument preklic pravice, priznanih v prilogi Italiji v Londonski pogodbi z ozirom na Dalmacijo.

Rim, Italija, 9. januarja. — V večeršnjem komentarju glede memorandum, katerega sta konec preteklega meseca izročila italjanskemu ministru za zunanje zadeve Lloyd George in Clemenceau, imenuje "Corriere d'Italia" ta memorandum, še ne ultimatum pa vendar zelo resen dokument, ki prihaja od zavezniških narodov na narod, ki je zvezan z njimi s slovesno pogodbo.

Memorandum, — pravi list, — ima namen zaključiti eno do-

DVIGNJENA ANGLEŠKA BOJNA LADJA "VINDICTIVE", KATERO SO POTOPILI NEMCI V POMORSKI BITKI PRI ZEEBRUGGE LETA 1915.

HOLANDSKA NOČE IZROČITI KAJZERJA

Nizozemska bo na odločen način zavrnila zavezniško zahtevo. — Seznam skrčen na 300 imen.

Washington, D. C., 9. jan. — Trdno, a na dvorljiv način bo nizozemska vlada zavrnila ugodne zahteve zaveznikov, da jim izroči grofa Viljema Hohenzollernskega, prejšnjega nemškega kaiserja. V najboljši informiranih diplomatskih krogih so danes krožile vesti v tem smislu.

Značaj nizozemskega odgovora napričakovano sporočilo zaveznikov, v katerem se bo zahtevalo predajo prejšnjega nemškega kaiserja, bo v veliki meri odvisen od besedila poslanice, ki bo prišla v Haag. Brez oziroma na naravo in značaj zavezniškega sporočila pa se je danes izjavilo, da bodo holandske postavbe določile tek, ki ga bo zavzela holandska vlada.

V nizozemskih grokih se ne dela nikakih tajnosti iz zadreg, katere je trpela Holandska vsled akcije prejšnjega kaiserja, ko se je meninč tebič nastanil na Holandskem. Kljub temu pa so vsi prepričani, da je treba vzdržati svetost azilne pravice.

Stališče vlade Združenih držav je bilo, da se razpravlja o primernosti nameravanega sodnijskega postopanja proti prejšnjemu kaiserju na temelju, da niti priznane mednarodno pravo, niti kak znapri prejšnji slučaj ne upravičujeta takega postopanja.

London, Anglija, 9. januarja. Soglasno z Daily Mail je bil seznam vojnih kriminalcev, katere bodo zahtevali zavezniški, da jih stavijo pred mednarodno sodišče, je bil skrčen od 1200 na približno 300 imen.

List dostavlja: — Smatralo se je za boljše, da se zahteva maloštevilne, proti katerim so bile dvignjene prav posebno resne obdolžbe kot pa številne. Nemški kronprinč in bavarski princ Rupprecht sta ostala na seznamu.

bo pogajanj ter otvoriti drugo ter opominja nove italjanske pogajalce, "da Londonska pogodba ne obstaja več" (zato je Kras v italjanskih rokah), ker so jo polagoma uničili prejšnji italjanski pogajalci.

Obsejni memorandum, — pravi naprej Corriere d'Italia, — je pripisovati živahni domišljiji francoskega ministrskega predsednika Clemenceauja. Obuja v spomin, da so se prejšnji italjanski delegati odpovedali pravicam Italije do Dalmacija z izjemo Zadra z zaledjem desetih kilometrov. Odpovedali so se dalmatinskim otokom, z izjemo dveh ali treh. Odpovedali so se delu Istre ter tudi stavili na mesto italjanskega protektorata nad Albanijo italjanski mandat za Albanijo. Omejili so italjanske teritorialne aspiracije na Valono z zaledjem desetih kilometrov.

Memorandum skuša dokazati, da je vspricho teh dejstev Londonska pogodba izgubila vso vrednost in da se nova pogajanja ne mejo tiskati Londonske pogodbe.

NEMČIJI PRETI STAVKARSKA KRIZA

Splošna železničarska stavka. — Delavci pravijo, da ne morejo živeti. — Trgovina z Nemčijo.

Haag, Holandska, 9. januarja. (Poroča Karn von Wiegand.) — Nemčija se bliža strahoviti krizi. Kdaj bo napočila ta kriza se zaenkrat še ne more natančno dognati, toda trdi se lahko, da je blizu, kajti razmerje so vsak dan slabše.

Visoke cene živil in majhna vrednost nemških mark so povzročile nov stavkarski val. Pred destimi dnevi sem poročal, da bo najbrže izbruhnil generalni štrajk železničarjev. To se je res zgodilo in sicer veliko prej kot si je domisljala vlada.

Kljub temu, da plača vlada razen rednih plač železničarjem še 50,000,000 mark draginske doklade, izjaljajo železničarji, da s tem denarjem ne morejo živeti. Njihove zahteve so strmo glavile ves proračun finanč. ministra Erbergerja.

Vsled pomanjkanja premoga stoji skoraj vse industrije. Samo v Berlinu je izgubilo v enem mesecu 35,000 delavcev delo. Dobiti ni niti najpotrebnejše hrane.

Ko sem dospel na Holandsko, sem videl sama prenapolnjena skladišča. Trgovci so naročili blago iz Amerike, Vzhodne Indije, Argentine in Brazilije v namenu, da trgujejo z Nemčijo. Isto sem videl na Danskem.

Skladišča se pa ne bodo tako hitro izpraznila, kajti nemška marka je vredna samo dva centa.

DESET OBTOŽB PROTI ZA- STRUPLJEVALCEM.

Springfield, Mass., 9. jan. — Deset obtožb radi uboja je dvignila posebna velika porota, ki je skozi dva dni študirala celi dokazilni material z ozirom na prodiranje žganja, v katerem se je nahajal lesni alkohol. To žganje je

MARTENS BO PRIČAL PRED SENATOM

Oblasti so prepričane, da bo Martens kmalo aretiran. — Pred deportacijo bo pričal pred senatom.

Washington, D. C., 9. jan. — V zaupanju, da bo Ludovik C. Martens kmalu aretiran, so danes uradniki justičnega departamenta izjavili, da bo samozvani poslanik sovjetske Rusije dobil dovoljenje pričati pred senatnim podkomitejem za znanje zadeve še predno bodo storjeni primerni koraki, da se ga deportira.

Neki zastopnik Martensa je pred kratkim izdal ugotovilo, da vlada ne bo pustila Martensa pričati iz strahu pred gotovimi razkritji glede uporabe milijonov, kar je posodila ta dežela Rusiji, to je ruski vladi. Domneva se, da se Martens še vedno mudi v Washingtonu.

Pomožni generalni pravdnik Garvan razmišlja o vprašanju, da se preskrbi ladjo, da se na njej deportira žene in otroke mož, ki so bili že deportirani in ki so odšli iz dežele s transportom Buford.

SPALA 92 DNI, NAJO UMRLA.

Oxford, N. Y., 9. januarja. — Potem ko je spala 92 dni je Mrs. Fred Tracey umrla v svojem domu na bolezn, ki je splošno znana kot "spalna bolezen" ali v znanstvenem jeziku le argična encefalitis, koje glavni znak je globoka letargija, v katero pade doletni človek. Zdravniki po celi deželi so se zanimali za slučaj Mrs. Tracey. Tukajšnji zdravniki pravijo, da je trajal ta slučaj veliko daljše kot vsi drugi slučaji, ki so zaznamovani v zdravniških analah.

Mrs. Tracey je pred nekako enim letom zbolela na španski influenci. Bila pa je videti povsem dobrega zdravja, ko je šla spat na večer dne 6. oktobra pretelega leta. Naslednjega jutra je njena družina ni mogla zbuditi. Spala je trdno in neprestano do dne 23. decembra, ko so prebudili zvoki vijoline, reproducirani na Victrolu. Zbudila se je zopet na Božični dan ter kazala zanimanje za praznik. Zavžila je tudi majhen kosček purana.

Od onega časa naprej se je Mrs. Tracey zbudila zelo poredkoma ter za zelo kratek čas.

inelo za posledico smrt več kot šestdeset ljudi v Connecticut dolini.

Dve nadaljni obtožnici sta bili zavrnjeni, kojih vsebina je bila nepostavna prodaja pijače.

PERZIJA IN BOLJŠEVIKI

POLOM DENIKINOVE FRONTE ODPIRA POT ZA KONTROLIRANJE KASPIŠKEGA MORJA. — TUDI INDIJA V NEVARNOŠTI. — BOLJŠEVIKI SO ZAVZELI GLAVNI STAN URALSKIH KOZAKOV. KONEČNI CILJ NAPREDOVANJA BOLJŠEVIKOV.

London, Anglija, 9. januarja. — Boljševiška brezlična poročila o njih uspehih so bila potrjena od novic, ki so dospale v tukajšne oficijelne kroge. Razširjenje boljševiške nevarnosti proti srednjemu iztoku se smatra tukaj za veresno. Proti jugoztoku preko Kavkaza v Perzijo in v vseh smereh južno od Sibirske železnice širijo boljševiki propagando ter pregažajo južnozapadno in centralno Azijo.

Med njih cilji se nahaja kontrola Kaspiškega morja, zasedenje petrolejskih okrajev, invazija Perzije z dveh strani, zasedenje Turkestana in protiangelsko prodiranje proti Afganistanu in Indiji.

Denikin v južni Rusiji je v strašnih stiskah in Kolčak je praktično izigran. Rostov ob Donu in Novočerkask, glavni stan douskih kozakov, sta v neposredni nevarnosti.

Iz Kavkaza se poroča, da je bilo 1500 boljševikov iz Georgije in Azerbejdžana poslanih preko Baku in Kaspiškega morja v Perzijo. Najbrž se je hotela georgijska vlada iznebiti teh agentov ter ni imela vsled tega nič proti temu, da so odpotovali nadalje proti z-toku.

Na severni obali Kaspiškega morja so zavzeli boljševiki Gurjev, glavni stan uralskih kozakov. Nadalje proti iztoku napredujejo boljševiki: Karkatinskega v južni smeri proti jezeru Balkaš. Boljševiške čete so se pomaknile naprej v zapadni Sibirij: proti Sergiopolu, glavnemu stanu generala Datova. To mesto je ograjeno tudi od severa od boljševiškega napredovanja ob Semipol-Atinsk železnici in od severoztoka od nadaljne boljševiške kolone, ki potiska naprej po Irliš dolini.

Umaknitev Durova je vsled tega ogrožena od vseh strani ter je dvomljivo, da bi se mogel umakniti v kako drugo smer kot v kitajsko ozemlje Mongolije.

V sektorju trans-sibirske železnice je armada Kolčaka praktično prenehala obstajati kot vojaški faktor v položaju.

Konečni cilj napredovanja boljševikov v iztočni smeri pa je vzporeditev velike protiangelske gonje v Afganistanu in v Indiji ter pospešiti s tem panislamsko gibanje v teh deželah.

London, Anglija, 9. januarja. — Boljševiška kavalerija je zavzela mesto Berdijansk, na severnem bregu Azovskega morja, ki je eno najboljših pristanišč tega morja.

V nekem brezličnem brzojavnem poročilu iz Moskve se glasi, da daje zavzetje Berdijanska sovjetoj oblast nad Azovskim morjem in da pomenja to zavzetje konečni poraz čet generala Denikina, protiboljševiškega voditelja v južni Rusiji.

Poročilo dostavlja, da nadaljujejo boljševiki s vojnim nedodoljivim pohodom in da je v kratkem pričakovati padea Rostova ob Donu in Novočerkaska.

Če so poročila boljševikov resnična, potem je doživel general Denikin občuten poraz, kajti boljševiki niso le prekinili ves stik po kopnem med njegovim desnim in levim krilom, temveč tudi zajeli veliko množino vojnega materiala, vključno onega, ki so ga mu poslali zavezniški.

IZBRUH MEHIŠKEGA OGNJE- NIKA.

Mexico City, Mehika, 9. jan. — Silen vulkanski izbruh je bil posledica zadnjega potresa v bližini Cordoba, kjer se je Cero de San Miguel, majhen in navidez ugalsel ognjenik, razpočil na dva dela. Novi krater meče iz sebe dim, pepel in plamen in lava teče na sosedno ozemlje in reki, ki je več kot dvesto jardov široka. Posledica izbruha je bilo več kot dvesto smrtnih slučajev.

Poročila iz Vera Cruz navajajo danes nekatere posamezne katastrofe. Vsaka višina, ki se je nahajala v tem okraju, je bila izravnana. Veliko število vernikov je bilo pokopanih pod razvalinami cerkva v Tresaguas. Velike razpoke v zemlji so se pojavile pri San Francisco de las Penas, pri San Carlos in Agostadero.

Vera Cruz je potrdil prvotno poročilo, da je bila vas Izhuatan popolnoma uničena.

PROSLAVLJENJE DEMOKRA- TIČNE STRANKE.

Washington, D. C., 9. jan. — Prejšnji speaker Champ Clark je na slavnostni pojedini izjavil, da uspehi demokratov tekem zadnjih šest let upravičujejo stranko do podjalžanja moči. — Za seboj ima mo sijajen rekord, v miru in vojni radi tega, ker je bil moder, napreden in domoljuben, — je rekel.

Volitev senatorjev Združenih držav direktno potom naroda je bila kaj napredna odredba. Sprejeli smo postav za preprečitev koruptne uporabe denarja pri volitvah. Demokratična administracija se je slavno vdeleževala najbolj velikanske vojne in naši voljaki so pod vodstvom administracije uspešno in slavno zaključili vojno.

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA", NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDR. DRŽAVAH.

Pazite na nove cene

Pojlujemo denar na Kranjsko, Štajersko, Hrvaško, v Slavonijo, Bosno in Hercegovino popolnoma sameljivo in sedanjim razmeram primerno tudi hitro.

Jamimo ali garantiramo za vsako pojiljatev, toda ne kako mo goje namude v isplahin ne moremo prevzeti nikake obveznosti.

Sedaj pojiljamo v stare domovine, naprimer:

100 kron	\$ 1.25	500 kron	\$ 6.00
200 kron	\$ 2.40	1,000 kron	\$ 11.20
300 kron	\$ 3.60	5,000 kron	\$ 56.00
400 kron	\$ 4.80	10,000 kron	\$ 111.00

Osnovne cene se veljavne do dne, ko se nadomestijo s drugimi.

Denar nam je poslat najbolj po Domestic Postal Money Order ali pa po New York Bank Draft.

TVRDKA FRANK SAKNER.

Kaj misli Kramer o prohibiciji

IZJAVA JOHN F. KRAMER-JA, PRVEGA PROHIBICIJSKEGA KOMISARJA ZDRUŽENIH DRŽAV. — MOKRAČI ZVRAČAJO VSO KRIVDO NA ANTIALONSKO LIGO IN NJENE POLITIČNE MANIPULACIJE S ČLANI KONGRESA TER ONIMI RAZNIH ZAKONODAJ.

Na vprašanje, če bo po njegovem mnenju mogoče s silo odpraviti vse alkohol vsebujoče pijače, je izjavil John F. Kramer, prvi prohibicijski komisar, ki je bil imenovan od vlade v Washingtonu, naslednje:

— Niti najmanjše trohice dvoma ne more biti glede tega. Postavi se bodo pokorili v mestih, velikih ali malih, ter v vaseh in kjerkoli se kdo ne bo pokoril, bo postava s silo izvedena. Imamo postavice proti tatvini in umoru, a imamo kljub temu tatove in morilce.

Mi pričakujemo kršnje postavice ter se pripravljamo na take slučaje. Počasi pa se bo število kršnje zmanjšalo in v dveh ali treh letih bo prohibicija stalno ustanovljena v tej deželi.

Kakorhitro se prohibicija primerno preiskusi v kaki občini, preneha biti vprašanje, o katerem bi se razpravljalo. Moja domača država je Ohio. Ljudje v Ohio se prav tako kot oni v drugih državah. Praktično smo imeli prohibicijo v Ohiju iz preteklega maja.

Naj se reče še toliko proti temu, prohibicija je bila uspeh v moji državi razpoloženje zanjo postaja dan za dnem močnejše. Cincinatti, nekoč nazvano nemško mesto ter vedno središče pivovarske industrije, se bo pokoril narodni prohibicijski postavi in tako bodo storila tudi vsa ostala mesta.

Izprva se bo pijačo tajno prodajalo in oni, ki se bodo pečali s to nepostavno trgovino, bodo aretirani in kaznovani, a v splošnem bo ameriški narod upošteval postavico in žalostna prorokovanja, kaj vse se bo zgodilo, se ne bodo nikdar uresničila. Tako prerokovanja, to morate vedeti, so del propagande, katero so spravili v tek oni, ki nasprotujejo prohibiciji.

Svarili so nas, da se bodo številni piveci udali zavzemanju omamljivih sredstev kot opij. Tako govorjenje je brez smisla. Mi ne bomo postali narod zavzamelev strupov prav kot nismo postali sami konjski tatovi in vlomilci v banke.

V srečo so vsi Amerikanci prohibicionisti te ali one vrste. Celo distiler ali pivovarnar bi ne bil vesel, če bi imel pijačev v družini. Zanašamo se na notranje prepričanje vsakega, da je alkohol uničevalen, ko se lotujemo dela izsiljenja prohibicijske postavice.

Po mojem mnenju pričakuje ameriški narod veliko presenečenje. Mesto ljudi, ki bi umirali vsled pomanjkanja alkohola, se bo povprečna življenska doba podaljšala. Mesto krštev postavice na debelo, bomo opazili podpiranje postavice od strani posameznikov.

— Hočem vam dokazati nadalje, da ni izsiljenje prohibicijske postavice tako nemogoča naloga, kot bi jo radi nekateri naslikali. Postava pa ne bo prišla avtomatično poslovati. Velika naloga nas čaka in stroj, ki bo izvršil to, je treba zgraditi.

Sklenili smo, da bo narodna prohibicija uveljavljena dne 17. januarja. Tega dne in od tedaj naprej bo izdelovanje, prodaja, prevoz opojnih pijač nepostaven. Postava velja za 48 držav Unije, za mesta in vasi, za gorske vrhunce in doline, za obljude in neobljude kraje. Postava je tudi veljavna za Alasko, Havaj, Portoriko ter Panamo.

45 izmed 48 držav je odobrilo prohibicijski amendment k ustavi. 8 tem je postala prohibicija del organske postavice naroda.

Večina 45 držav je sprejela svoje lastne postavice glede prohibicije in kongres je sprejel narodno prohibicijsko postavico. Vsled tega lahko krši človek ki krši eno postavico, tudi drugo, namreč državno in narodno.

Tri države, Rhodes Island, Connecticut in New Jersey, so zavrnile prohibicijski amendment. V teh državah bodo kršilec aretirani in kaznovani skladno z narodno postavico. Isto postopanje velja za države, ki niso sprejele posebnih prohibicijskih postav.

Če bi šli s palico v roki ter pričeli pobijati kršilce na desno in levo, bi s tem škodovali sami sebi in drugim. Naš namen je izsiliti postavico in to naj si zapomni vsakdo. To bomo vršili odločno in brez prestanka.

Medtem pa upamo napraviti upoštevanje postavice za naravno postopanje med masami naroda. V ta namen bomo imeli prohibicijskega ravnatelja v vsaki izmed 48 držav. To bo človek, ki je upoštevan v svoji državi in dobival bo plačo od treh do petih tisoč dolarjev na leto.

Takemu ravnatelju bo pomagal majhen štab inšpektorjev.

Ti možje bodo predstavljali, če smem reči tako, vzgojno pogo našega dela. Sli bodo med ljudi ter pojasnili prohibicijsko postavico. Dali jim bomo navodila, kje naj nastopijo s svojimi govori. Seznaniti se bodo morali z vodilnimi možmi vseh razredov in prav posebno z uredniki in pisatelji. Občine, ki so sovražno prohibiciji, bodo preplavljene ter se go skušalo izpremeniti razpoloženje kjerkoli mogoče.

Kriminalna panoga našega dela pa bo obstajala iz ljudi povsem drugačne vrste. Dežela je bila v ta namen razdeljena v deset okrajev. V vsakem okraju bo izvečan prohibicijski agent, ki bo imel toliko pomočnikov kot jih bo potreboval.

Dolžnost teh mož bo gledati na to, da se postavico upošteva. Ti možje bodo obstajali iz agentov carinskega urada, ki so dosledaj lovili munnajmerje na jugu ter kršitelje prohibicijskih postav v drugih delih dežele.

To so izvečani in preiskušeni možje, kojih zmožnosti so priznane. Številne boje so prestali s kršilci zakonov v gorah. Ti bodo zasledovali bootleggerje, domače žganjekube ter sleparske lekarnarje in zdravnike. Če bo treba, bodo vsi naenkrat poslani v en kraj, če ga bo treba izčistiti.

John Kramer je potomec nemških starišev ter je bil rojen v bližini Mansfielda pred petdesetimi leti. Bil je član zakonodajne v Ohiju ter izjavlja, da je bil od svojega dvajsetega leta naprej prohibicionist.

Glede zgodovine prohibicijskega gibanja je izjavil naslednje:

Mokrači zvrčajo vso krivdo na Antisalonko Ligo in njene politične manipulacije s člani kongresa ter onimi raznih zakonodaj. Sa ter onimi raznih zakonodaj.

Od leta 1805 pa do 1919 se je Ljudje pri Ligi so bili napravljani krivim vsega tega. Najti pa je številna zanimiva zgodovinska k. Prohibicijsko vprašanje je bil dejstva, ki podpirajo trditve, da je prišla prohibicija v Združenih državah tako počasi, da se dežela na skoraj sama ni zavedala vsilkan. Ne izpremembe, ki se je počela, vplila skozi generacije. Z drugi-1833 najdemo prvi rekord zakono-

Bivši avstrijski cesar Karol, bivša cesarica Cita ter otroci v vrtu nekega švicarskega gradu, kjer žive v prognanstvu.

nodaje, ko je dala država Georgia pravico local option ožjima sodiščima dveh okrajev. Prva zmernostna družba v Ameriki je bila organizirana leta 1789 od 200 farmerjev v Litchfield, Conn.

Prva državna prohibicijska odredba je postala pravomočna leta 1851, ko je država Maine sprejela slavno "Maine postavico", ki je postala uzorna suha postavica za številne države, ki so sledile njenemu vzgledu.

Od prvih časov so bili številni naši odlični javni možje za zmernost, če ne za dejansko prohibicijo. Abraham Lincoln je dal gibanju nove sile, ko se je leta 1851 pridružil v Springfieldu Sinovom zmernosti ter ni hotel pozneje kot predsednik "tretjati" narodnega komiteja, ki je bil poslan, da ga obvesti o njegovi nominaciji. Darove vina in žganja, ki jih je dobil, je vrnil nedotaknjene.

Sprejem prohibicijskega amandamenta od strani kongresa ni nikakor prvič, da so sprejeti naši narodni zakonodajalci postavice, tikajoče se zavzemanja žganih pijač. Že leta 1802 je sprejel kongres postavico, ki je določala, naj stori predsednik korake, potem katerih bi se omejilo trgovino z žganjem z Indijanci. Dve leti pozneje je bila sprejeta postavica, ki je določala, da naj se na mesto žganja stavi vino ali pivo v armadi in mornarici, da se tem potom pospeši zdravje vojakov in mornarjev.

Leta 1831 je dal kongres vojakom pravico, da smejo zahtevati mesto žganja kavo in sladkor. Leta 1862 pa je popoinoma odpravil žganje iz mornarice. Leta 1884 je prepovedal uvoz žganih pijač v Alasko.

Tako je šlo naprej do sedanje prohibicijske postavice.

Komitej tisočih je dne 10. decembra 1913 organiziral Ameriško Antisalonko Ligo ter prikorakal pred kapitol v Washington, kjer je formalno predložil kongresu resolucijo, ki zahteva prohibicijski amendment k ustavi Združenih držav. Predlagana odredba je bila izročena v roke senatorja Shepparda iz Texasa. Zaveda se je vlekla, dokler ni 66. kongres sprejel amandamenta.

Leta 1869 je bila v Chicagu organizirana Narodna prohibicijska stranka in leta 1873 Womens Christian Temperance Union v Hillsboro, Ohio. Korak naprej je bil storjen, ko so se številni lotili znanstvene strani alkoholnega vprašanja in ko je dobila ženska zmernostna unija vstop v šole ter pričela znanstveno širiti zmernost.

Pričetek Anti-salonke lige sega nekako 25 let nazaj, ko sta se na nekem vlakcu med Chicago in Cincinnati sestala katoliški nadškof Ireland in dr. Kynett meto-

distične cerkve. Razpravljala sta o zmernostnem vprašanju ter se dogovorila o primernosti Združenja vseh sil, ki nasprotujejo salonom, na slični podlagi na kateri je bila pozneje ustanovljena Antisalonka Liga.

Kakorhitro je bila ta Liga ustanovljena, so se pričele dogajati stvari, ki je ponela Liga boj v državne zakonodaje ter zagotovila sprejem postavice, potem katerih naj bi bil volilci v stanu glasovati, če hočejo imeti v svojih krajih salone ali ne.

Velike industrije so pričele spoznavati v alkoholni vzrok nesreč ter neuspešnosti uslužbencev. Tudi zdravovalne družbe so prišle do prepričanj, da so smrtni slučajji radi zavzemanja alkohola številni.

Tako je bila leta 1895 ustanovljena Antisalonka liga in od onega dne naprej se je pričel boj med suho politiko ter ono, ki je stala pod kontrolo salonov.

Zgodovina prohibicije v zadnjih 25 letih kaže neopretrgano vrsto zmag suhačev.

Oh, kako težko na sveti brez človeka je živeti, ki z ljubeznijo bi živo z nami trpel ljubeznivo, ki gorje bi z nami nosil, ki solze bi z nami rosil, ki bi tešil nas v brezupni, in v življenju burnem hrupt!

Drag. Jesenko.

Oh, kelh našega življenja je kelih žrtve in trpljenja, bridkosti poln je čez in čez, sladkost kaplja le redko vmes. Simon Gregorčič.

Oh, kelh našega življenja je kelih žrtve in trpljenja, bridkosti poln je čez in čez, sladkost kaplja le redko vmes. Anton Medved.

Oh, težko od doma je ločitev! Pretežka, če ločš se po sili! Fran Gestrin.

Oj, leta ve otročja, leta sreče edine, ki človeku se prisojdi! A predno se zave, izgine mu — zavest nesreči pot odpre široko! Josip Stritar.

Oj prave ljubezni nebeška sladkost, kdo pač se ti more ubraniti? Simon Gregorčič.

Oj srečen, ki žveti danj pri ljubljencih mu je doma, ki ga ne tira v tuje rano od tihe sreče moč gorja. Fran S. Cimperman.

Oj težka pot, oj tožna pot, ko se sreča sree loči. Simon Gregorčič.

Kupčija s second hand kronami

Na prodaj: — Cela množina že rabljenih kron v dobrem stanju. Žezla, meči in tako dalje. Na razpolago je tudi par prestolov, ki se nekoliko majoje.

Človek bi ne bil prav nič poseben presenečen, če bi čital v kakem listu slični oglas. Tekom zadnjih treh let se je namreč število kron, ki so brez službe in posla, zelo povečalo. Prva ruska revolucija v marcu leta 1917 je spravila v tek celi plaz regalij in ta plaz je dosegel svoj višek z polomom centralnih velesil v jeseni leta 1918.

Število nezaposlenih kron v centralni istočni Evropi, se lahko ceni na približno štirideset. Če vzamemo vpoštev še nadaljne znake vladarske časti, kot naprimer žezla, meče, dragoceno obleko in tako dalje, predstavljajo vse te stvari velik zaklad, tudi če vzamemo vpoštev le dejansko vrednost dragocenih kamenov, zlata in srebra. Nekateri ti predmeti predstavljajo umetniške izdelke prve vrste. Če se pa vzame vpoštev zgodovinske spomine ter čustva, ki se v zvezi z njimi, predstavljajo ti predmeti vrednost, katere sploh ni mogoče oceniti.

Pri preje omenjeni oeni je videti število padlih kronanih glav veliko, kajti faktično so bile strmolavljene monarhije le v štirih deželah, — v Rusiji, Nemčiji, Avstriji in Ogrski. K tem pa je treba prišteti še številne kneze, vojvode in druge vladare, ki so izgubili svoje službe vsled revolucije v Nemčiji. Če vzamemo vse te, znaša njih skupno število sedemindvajset.

Razliko med temi 27 in štiridesetimi nam pojasnjuje dejstvo, da se radi besedo "krona" v dvojnem smislu, v konkretnem in abstraktnem.

Navada je govoriti o a-gleški kroni, o ogrski ali ruski kroni in v takem slučaju se razume pod to besedo suvereno moč. V tem smislu ima vsaka monarhija le eno krono. Beseda pa pomenja tudi konkreten predmet, to je krono, katero se niso na glavi kot znamenje suverenske moči in takakrona je v vsakem slučaju zelo dragocena.

Postavni pomen kroge kot simbola moči je bil v različnih evropskih deželah skrajno različen. Čudna, a resnična stvar je, da je bilo najti dve najbolj skrajni razlagi v notranjosti habsburškega cesarstva samega. V avstrijski polovici ni bila cesarska krona nič drugega kot kos ornamente, dragocena igrača, ki pa je bila sorazmerno mladega in novejšega izvora. Na drugi strani pa se je v ogrski polovici razvila krona svetega Štefana tekostoletij v predmet oboževanja in sentimentalnih čustev, ki nimajo primere v nobeni drugi deželi. Krona je bila vir in predstaviteljica vse moči ter najvišji simbol postavice in konstitucije.

Skladno z ogrskim pojmovanjem ni nekronan kralj sploh kralj. Tekom zadnjih tristo let je bil le en vladar, ki se je postavil po robu starodavni madžarski tradiciji glede krone svetega Štefana, — namreč Jožef II., prosvitljeni, a samovoljni sin Marije Terезije.

Z edino izjemo takozvane železne Lombardske krone, je ta ogrska krona najstarejša krona v Evropi. Legenda zasleduje njen izvor do leta 1000. Gotova stvar pa je, da je obstajala v prvih letih trinajstega stoletja in gotovi deli so brez vsakega dvoma še starejši.

Čudna usoda je hotela, da je postala ta starodavna in častitljiva krona predmet poskušene trgovske transakcije. Kljub temu pa se je to zgodilo preteklega avgusta ko je v evropskem časopisju krožila vest, da je ogrska sovjetska vlada ponudila ogrsko krono na prodaj nekemu zlatarju v Amsterdamu. Kot kupno ceno se je imenovalo 100.000 švicarskih frankov, kar predstavlja v normalnem času \$19.000. Med tem časom pa je bil Bela Kun izgnan in nato sledeča vlada Friedricha je najbrž sklenila, da obdrži krono svetega Štefana v Budimpešti za vsak slučaj. Če se bodo izpol-

nila pričakovanja monarhistov, ki so na grskem kaj številni, bo krona svetega Štefana kmalu zapet dobila službo.

Ta krona svetega Štefana ne zavzema le izvanrednega stališča med evropskimi kronami, temveč je tudi zanimiva radi svoje izvanredno romantične kariere.

Skladno z ogrskimi zgodovinami je poslan to krono leta 1000 papež Silvester II. Štefanu, ogrskemu vojvodi, ki je bil ravnokardovršil obžudovanja vredno nalogo, da je izpreobrnil divje madžarske čikoše v kristijane. Skladno z neko legendo je papež Silvester namenil to krono pravzaprav za poljskega princea Boleslava in da jo je že hotel odposlati slednjemu s pomočjo posebnega kurirja, ko se mu je naenkrat pončič prikazal angelj ter ga pozval, naj pošlje krono Štefanu, ne pa Boleslavu. Ko se je papež zbudil, je izročil krono Abot Otriku z naslednjimi besedami:

— Povej ogrskemu vojvodi, da sem jaz le naslednik apostolov, da pa je on apostol sam.

Otrik je nato izročil krono Štefanu, ki je bil kmalu nato kronan prvim ogrskim kraljem Alba Regia. Od onega časa naprej so nosili ogrski kralji naslov "apostolski kralj" prav kot je nosil francoski kralj naslov "najbolj krščanski" in španski "najbolj katoliški".

V nasprotju z dolgo zgodovinsko preteklostjo in sentimentalnostjo, ki je bilaz vezana s krono svetega Štefana, pa je bila avstrijska krona skoro popolnoma neznatna. Bila je le umeten produkt, ki je bil naročen ter ni imela nobenega zgodovinskega ozadja. Nahajala se je v cesarski zakladnici na Dunaju. Nikdo razven potujočih turistov, se ni brigal za njo, čeprav je bila zelo čeden predmet ter mogoče najlepša ter najbolj graciozna med raznimi kronami. Avstrijski cesar sploh ni bil kronan. Prestolonaslednik je postal avtomatično cesar v trenutku, ko je njegov prednik umrl. Obstajal pa je običaj, da so imeli cesarji krone. Ko se je Avstrija po pognaciji Franca kot rimskega cesarja izpremenila v cesarstvo, si je omislil Frane tudi cesarsko krono.

Resnični zgodovinski zaklad dunajskega dvora pa je obstajal v starodavni kroni Rimskega cesarstva nemške narodnosti. Pona-vadi so jo imenovali krono Karla Velikega, čeprav ni imela nobenega stika s tem frankovskim vladarjem ter bila veliko poznejšega izvora. Ta krona je napravljena povsem drugače kot so druge. Ni pokrita z loki, temveč odprta na vrhu. Le en sam lok gre preko vrha in križ ni pritrdjen na vrhu tega loka, temveč ob njegovem vnožju.

Po sklenitvi premirja v jeseni leta 1918 je italijansko časopisje stavilo zahtevo, naj se krono, kot ono "rimskega" cesarstva, "vrne" Italiji. Ta zahteva pa ni ime-

la nobene zgodovinske ali pravne podlage, kajti sveto rimsko cesarstvo Srednjega veka je bilo nemškega, ne pa italijanskega izvora.

Krona nemškega cesarstva je povsem modernega izvora. Napravljena je bila leta 1871 za Viljema I. starega očeta sedanjega božjega prijatelja, ko se je proglasil cesarjem Nemčije v stekleni dvorani v Versailles. Modelirana je bila po vzoru krone Karla Velikega in slične so bile tudi krone cesarice in kronprincea, le manjše.

Pravijo, da so te krone nemškega cesarstva in pruskega kraljevstva sedaj na varnem na Nizozemskem, kamor so jih spravili po revoluciji.

Ruska zakladnica je vsebovala veliko število kron, med katerimi je bila najbolj dragocena ona, katero je leta 1762 napravil za Katarino II. neki ženevski zlatar. S to krono so odtedaj naprej kronali carje. Imela je obliko bizantinske mitre ali škofovske kape, s čemur so hoteli predstaviti duhovno moč carja, ki je bil obenem tudi glavni pravoslavne vere.

Na vrhu krone je bil velikanski rubin, ki je držal križ iz treh velikih brilantov. Dva dela mitre sta bila srebrna ter posejana z diamanti. V glavnem obroču je bilo 28 velikih demantov. Podšitek je bil iz baržuna. Krona carinje je bila slična carjevi, a je bila manjša ter je vsebovala več kot sto velikih brilantov. Razen te krone so bile v carski zakladnici še druge krone, med njimi tudi demantna kapa Petra Velikega, ki je tudi vsa posejana z diamanti in drugimi dragocenimi kamni.

V zakladnici sta bili tudi kazenska in astrahanska krona. Prvo je podaril Ivan Grozni tartarskemu knezu iz Hazana leta 1553. Drugo krono pa je dobil v roko ear Mihael Teodorovič ob zavojevanju Astrahana v sedemnajstem stoletju.

\$25.00 FOR THIS
MADE TO YOUR MEASURE
ALL WOOL SUIT

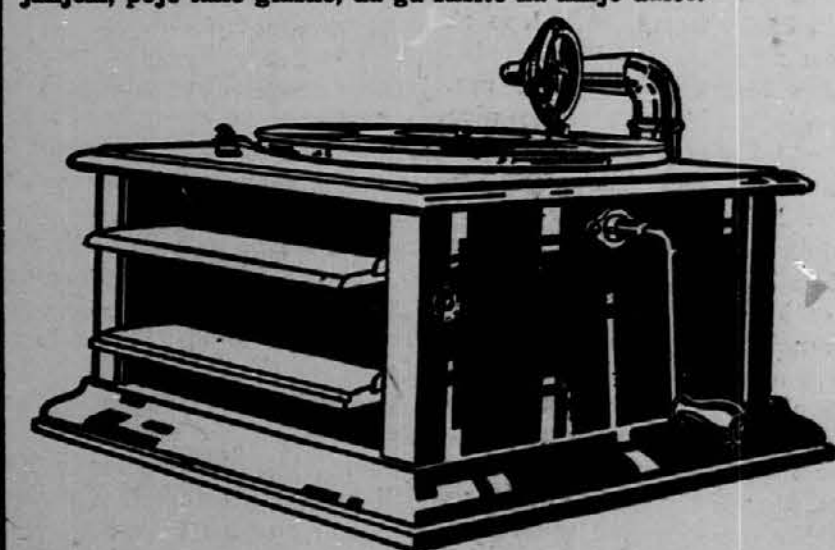
Vsaka obleka je naravnana po posebni meri iz blaga, katero izberite ter natančno tako kot vi določite. Mi posilimo v poskušanje, plačamo napredne stroške, da jo pometite, pregledate in preizkušate. Dokler niste zadovoljni, va se poskušano napročilo ne bo stalo niti enega centa.

Velik Cenik Zastonj! Pošljite dopisnico za izpis cenika in knjigo za kroje s 32 suknjenimi vzorci, najboljših izdelkov in zadnjih novostih in čudnih krojev. V njej je povedano, kako zamore vsak vzel ti mero. Mi karautiramo, da vam bo popolnoma pristajalo. Če trgujete z nami, z izdelovalci, si lahko prihranite potrebne stroške. Dobite pravo vrsto blaga ter znižate strogo dobiček. Pišite še danes.

THE BELL TAILORS Dept. 528
Adams and Green Street. Chicago, Ill.

WSS WSS WSS

Edino Columbia Gramofon Vam more dati čisti, prejetni in jasni glas. Stane Vas samo \$32.50. Igra dve plošče z enim navijanjem, poje tako glasno, da ga slišite na miljo daleč.

Kadar greste v staro domovino, ga lahko v kufru domov nesete brez vsake colnine. Columbia Co. ima tovarne v Vašem starem kraju in lahko kupite prave kranjske rekorde pri nas ali pa v starem kraju, če greste domov. To je dokaz, da ni boljših gramofonov na svetu. Mi smo pravi in edini trgovci, ki prodajamo prave Columbia kranjske plošče in gramofone v Conemaugh, Pa. Nove cenike smo ravnokar istiskali. Pišite pojn takoj. Pošljemo ga Vam zastonj prvi dan. Pazite na naš naslov, ne dajte se prevarati od tujcev, da se ne boste kesali za Vaš denar.

IVAN PAJK Columbia Dept.

24 MAIN STREET CONEMAUGH, PA.

Carlisle eksperiment

Tudi Anglija je že skušala rešiti svoj pivski problem in tozadevni eksperiment je bil vzprijet v Carlisle.

Carlisle, Anglija, je majhno Cumberlandsko mesto, ki se lahko postavlja s katedralo in dolgo preteklostjo. Vojna je dala temu mestecu munijsko trgovino in ta trgovina je dovela do "Carlisle eksperimenta". Danes je to mestece predmet pogledov številnih pazljivih oči, kajti to mestece predstavlja dobrodošlo seč med Anglijo ter pretečo pošto. Mestec je bilo do leta 1916, ko je bilo mesto prepovedano, ne pa zloženja splošnega razpola, ženja proti alkoholizmu.

Vlada je obljubila zakonodajni da bo napravila trajnim reforme, ki so se tiskale omejitve ur, tekom katerih je mogoče dobiti pijačo, so zavzale praktično in pošteno obliko v Carlisle. Bele preproge in treznost so stopile na mesto divjanja in pijanosti, ki je vladala v prejšnjih dneh. Ljudsko pričevanje nam je dokaz, da se je izkazal eksperiment kot velik uspeh.

Poročevalca so povedli po Carlisle in takoj se je prepričal o resničnosti teh izjav. Prepričal se je tako, da je postal mnenja, da bi mi v Ameriki še dolgo čakali na enforcement postav, če bi bilo v Ameriki gotovo število mest kot je Carlisle.

Čas pa je poseči nazaj k izvoru cele ideje. Leta 1916 so nastale v Carlisle velike Greta munijske naprave. Može, ki so zgradili te naprave in ki so hodili vanje na delo, niso bili nikakoli abstinenti. Prav posebno pa niso bili abstinenti zvečer, ko so se vrnili z dela. Vred tega je bilo paziti v Carlisle toliko pijanosti in ne redov kot v katerikoli drugem angleškem mestu. Svet za kontroliranje prodaje opojnih pijač je položil svojo težko roko na bare v Carlisle. Petdeset gostilen je svet zaprl na temelju enega samega povelja. Nato pa je prišel v ostalih 69 preiskovati svoj "eksperiment".

Glavna misel je bila očividna, da se stavi na mesto lepakov, o gluhajočih razbije, lepe slike. Na mesto pljuvalnikov so prišle posode s cvetkami in prostor je vsled tega takoj popolnoma drugače izgledal.

Šli smo v neko gostilno, ki je bila preje na precej slabem glasu radi številnih preteptov, ki so se završile tam.

Gostilna je nosila ime Citadela, seveda v onih starih, dobrih časih. Sedaj pa je bolj podobna restavraciji kot pa pivnici. V Angliji pravijo takim prostorom "taverna", a v Ameriki spominja ta beseda preveč na vsake gostilne, ne pa na mestne pivnice. Kjer je bila nekdo umazana pivnica, je mogoče dobiti sedaj gorlo kosilo, s pivom seveda in rožami na mizi.

Vsi gostje, ki prihajajo v to gostilno, so videli popolnoma srečni. Sedaj za mize ter so prav tako dobre volje kot so bili v onih starih dneh. Se vedno prodajajo žgane pijače, a gostje ne postavijo več za baro kot v onih starih časih, temveč sede lepo za mizom ne da bi se skušali naliti predno bi prišla zaključna ura. Praznijo svoje velike vrče piva ter zabavljajo na vlado, — kot ponavadi. Včasih igrajo tudi domine. Nekateri sede ter premišljujejo ali pa enostavno sede, ne da bi mislili na kaj. Nikdar pa se ne opijajo, čeprav ni vlada izdala nobene postave proti temu.

Ena stvar, ki predstavlja velikanstvo razliko proti prejšnjim razmeram, je ta, da dobi gostilničar svoj denar od kontrolnega sveta. On dela za plačo, ne pa za odstotke ter se mu ne gre več za to, da bi spravil v želodec svojih gostov toliko pijače kot le mogoče v kratkih urah.

V drugih delih Anglije je bila in je še danes razširjena navada, da so bile gostilne razdeljene v prvi, drugi in tretji razred in da so bili posamezni razredi ločeni med soboj s leseno ograjo. Zakaj se je vrnilo to, ni poročevalcu znano, vendar pa je menda čist in bel ovrtnik pridobil svojo veliki prijatelj reče: v in krog

gospodarju vstop v oddelek prvega razreda, dočim se je moral človek brez ovrtnika zadovoljiti z baro druge ali tretje vrste.

Kontrolni svet je tudi podrl vse ograje med različnimi razredi ter stavil v sobe mize, stole, preproge in posode s cvetlicami. Cel srečna družina sedi sedaj skupaj pri penicih se vrh. V prejšnjih časih je bilo najti majhne predale, kjer sta se dva človeka skrila pred drugimi in kjer jih ni nikdo videl kot natak, katerega sta morala poklicati z zvonce. Tajno popivanje je prepuščeno in tudi nezmerno, hudo popivanje. Kontrolni svet je tudi odpravil one kolibice.

Ljudje pravijo, da se delavej kaj lepo obnašajo v javnih hišah, ki so okrašene na tako nezasičen način. Nekateri gostilne imajo knjižnice ter se jih uporablja kot čitalnice tako v določenih urah kot izven njih. V drugih dobivajo otroci jedila prav tako kot odrasli. Seveda se teh jedil ne deli v isti sobi, v kateri se prodaja opojne pijače. Kljub temu pa prihajajo otroci lahko v gostilne, v spremstvu staršev ali pa sami. Kontrolni svet je prepričan, da bo odraslim bolj koristil stik z otroci kot pa bo ta stik škodoval otrokom.

Lastnik Goliata, nadaljne gostilne, ki je bila preje na precej slabem glasu, nam je na slovesen način zagotovil, da se ni vršil še več kot eno leto v njegovi gostilni niti en pretep. Preje je bila navada dveh ali treh gang v Carlisle, zbrati se pri Goliatu ter se medsebojno napasti potem ko so ga imeli vsi nekoliko pod kapo. Vozniki premoga ter železniški uslužbenci so prinašali svoje spore k Goliatu. Sedaj pa so se gange razbile in nič več ni opaziti ponoči preteptov kot je bila to preje navada. Potem ko so se sestale trezne, so prišle gange do prepričanja, da nimajo v resnici nikakih pritožb drug proti drugemu.

Pijanost je izginila iz Carlisle. Oblasiti je ne trpe ter pravijo, da so tudi navadni smrtniki proti njej.

Moji gostje bi sami vrgli človeka iz gostilne, če bi se napil. — je izjavila neka stara uduva, ki ima eno izmed gostilen, katere nadzoruje kontrolni svet.

Ena izmed tajnosti uspeha kontrolnega sveta v Carlisle je bila, da niso bili krajevni člani uradniki tega sveta nikakor abstinenti sami. Nasprotovali pa so vsakemu nezmernemu zavziganju opojnih pijač. V zmernosti, celo če se jo izprva s silo izvede, vidijo rešitev Anglije in to brez bremen splošne prohibicije.

Ena izmed tajnosti uspeha kontrolnega sveta v Carlisle je bila, da niso bili krajevni člani in uradniki tega sveta nikakor abstinenti sami. Nasprotovali pa so vsakemu nezmernemu zavziganju opojnih pijač. V zmernosti, celo če se jo izprva s silo izvede, vidijo rešitev Anglije in to brez bremen splošne prohibicije.

Delovali pa niso le v zvezi z javnimi prostori in gostilnami, ko so vzprijeli ta eksperiment. Tri izmed štirih pivovaren v mestu je kontrolni svet zaprl ter izročil vse proizvodnje piva le eni pivovarni. S tem je prihranil del, prostor in čas. Izmed sedemnajstih skladišč za opojne pijače je ostalo le eno in to opravlja delo za vse.

Vedno je najti nekaj zelo očarljivega v imenih, katere so dali nekdanji lastniki gostilen v Angliji svojim prostorom. Vzemimo na primer gostilne v Carlisle. Imenujejo se:

— The Jovial Sailor (Veseli mornar); The albion; The Carlisle Arms; The Joiners Arms; The Fox; The Swan with two necks in tako dalje. Čeprav so te gostilne na zunanji precej slične pokojnemu ameriškemu salonu, nosijo vendar imena, ki spominjajo na Robin Hooda, slavnega roparskega glavarja, ki pa je bil in bel ovrtnik pridobil svojo veliki prijatelj reče: v in krog

Vaša izložbena okna naj žare!

Imajte svoja izložbena okna razsvetljena z električnimi lučmi. To privablja mimoidece ter vabi nove odjemalce.

Naš strokovni inženjerski svet svetlobnega sistema izloč je zastoj.

The New York Edison Company

At Your Service
Irving Place and 15th Street—Stuyvesant 5600
District Office
where Electrical Appliances of all kinds are on display
400 Broadway near Canal St. 131 East 88th St. bet Lexington & 2nd Ave.
10 Irving Place corner 12th St. 131 East 122nd St. near 25th Ave.
120 West 43rd St. bet 4th & 5th Ave. 307 East 109th St. bet Courtlandt Ave.
233 Tremont Ave. corner Madison Ave.

Spor med Jugoslavijo in Italijo

Tržaški socialistični list "Il Lavoro" objavlja interview svojega urednika, ki je posetil Beograd, z ministrom za prehrano Bukšegom. Bukšeg je izjavil med drugim:

"Prav zelo me veseli, dragi sodrug, da mi nudite prilike v tem resnem času, ko stojita naši deželi pred položajem, čigar posledice se ne dajo predvideti, izraziti italijanskim sodrugom mnenje jugoslovanskih socialistov. Mi socialisti, ki smo člani vlade in sodelujemo na usodi Jugoslavije, smatramo za svojo dolžnost, da razložimo svoje mnenje glede današnjega nadvse resnega položaja.

Z vso žalostjo, ki izvira iz moje vesti kot socialist in iz prepričanja kot državnika, ki uvideva korist prijateljskih odnosov med svojo državo in Italijo, moram ugotoviti, da je današnji položaj nad vse resen. Ti odnosi med Jugoslavijo in Italijo, ki so bili od početka zaradi mučnega vprašanja narodno mešanih ozebelj, ki jih gospodarske in vojaške zahteve Italije hočejo odtrgati od Jugoslavije, zelo težavni, so polagoma prihajali manj sovražni, ker so se razne težkoče na njih rešile.

Danes se je položaj zopet zelo poostiril in sicer zaradi Reke in Dalmacije. Ne samo naša socialistična struja desnice — o komunistih ne govorim, oni že vedo, kao mnenje morajo meti v tem oziru — ampak tudi vsa hrvatska koalicija in sedanja jugoslovanska vlada se je izrečno izjavila za zaščito narodnih manjšin. Stari obsovalni sistem Avstrije je obsojen in pozabljen, vsaka narodna manjšina mora uživati popolno svobodo svojih pravic.

Ako bi se Reka odtrgala od gospodarskih zvez z Jugoslavijo, bi to ne glede na kake druge politične oziroma pomenjalo, odtrgati od naše dežele enega najvažnejših delov, pljuca, s katerim diha naša država.

kateraga je spredel narod celo se rijo legend.

Carlisle eksperiment se širi naprej. Sosedna mesta so brez vsakega prigovarjanja ali uplivanja od strani kontrolnega sveta sprejela ta sistem, kajti videla so koristi, katere ima Carlisle od njega. Izšla so svoje javne prostore. Longtown in Annan sta dva kraja, ki sta sprejela teorijo, da je mična in domača gostilna središče za pospešenje tržnosti. V številnih slučajih se nahajajo kino-gledišča in bare v istem prostoru, a slednje niso nič drugega kot privrask prvih. Vsi so navdušeni za Carlisle sistem, z izjemo prodajalcev opojnih pijač ter pivovarnarjev deželi.

Čeprav so številni dobri opazovalci naziranja, da leži v zmerenem pitju kot ga je opaziti v Carlisle, seme varstva proti veliki usi kot je zadelo Ameriko, so vendar pivovarski in slični interesi očelno proti temu sistemu. Manjša namreč njih dobičke, kajti trezni ljudje ne pijejo nikdar tako mnogo kot pijani. Tudi v Carlisle je najti ljudi, ki si žele nazaj starih dni, a ti so v veliki manjšini. "Stari, dobri časi" se bodo vrnili in nova generacija, ki vstaja, jih tudi ne bo pogrešala. To pa je tudi glavna vsebina Carlisle eksperimenta.

Ženska poletela v Maroko.

Rabat, Maroko, 6. januarja. — Neka francoska zrakoplovka je dospela semkaj iz Pariza z aeroplanom ter napravila potovanje v dveh dneh. To je prvi slučaj, da je poletela ženska z aeroplanom iz Francije v Maroko. Pot jo je vodila preko Toulona, Barcelone, Grande, Malega in Tangerja. Razdalja znaša 1150 milj.

ZAVEZNIKI BODO RAZSTRELILI NEMŠKE BOJNE LADJE.

London, Anglija, 6. januarja. Kot je bilo danes oficijelno objavljeno, bodo zavezniki razstrelili nemške bojne ladje, katere so potopili nemški mornariški častniki pri Scapa Flow. Sklep, da bodo te ladje razstrelili je bil posledica preiskave potom posebne komisije, v kateri so bili zastopani vsi zavezniki.

Izvedenci angleške admiraltete so več tednov preiskovali razvaline ladij ter sporočili admirali-

teti, da je boljše razstreliti jih kot pa poskušati, dvigniti jih iz morja.

PREDSEDNIŠKE VOLITVE V FRANCIJI.

Pariz, Francija, 6. januarja. — Kabinet je danes določil dan 17. januarja, kot datum za volitev predsednika francoske republike.

Obseči hoče zemljo, morje, mladenič s strastjo drznih dni; neba brezkončnega obzorje nemirnih želj ne omeji, na lastno se opira silo, pogum mladenču je vodilo; a doba sanj je doba kratka, življenja teža, časa zlobe poteze moske ti resnobne utisnejo na lica gladka.

Ivan Jenko.

O bridkostih bridkost, ko edinega loči od zveste duše prijatelja grob, samemu smrt je život.

Fr. S. Cimperman.

Tako je potrebno ali ne?

Potrebno je, da mora biti vsak stroj čist, če ne se bo pa nekega dne vstavljal. Če svoj avtomobil tako skrbno čistite, ne smete pozabiti, da je tudi vaš želodec tak stroj. Trinerjev Ameriški Elikir Grenkega Vina je najboljšo zdravilo za čiščenje. Neprebava, zaprtje plini, glavobol, nespečnost, vse to bo izginilo, kakor hitro bo notranjost očiščena, ni čuda, da je toliko bolnikov zadovoljnih s Trinerjevimi zdravili. Mr. Martin Netry, P. O. Box 71, Oakley, Mich., nam je pisal 6. decembra. "Jaz rabim že več let vaš izborni Ameriški Elikir Grenkega Vina in sem ž njim jako zadovoljen, kakor tudi s Trinerjevimi Linimentom, ki je vse hvale vreden ter je izobren poseben pri okorelost mišic." Vaš prodajalec ima zdaj polno zalogo Trinerjevih zdravil. Prosim vas, obiščite ga v njegovi trgovini. Joseph Triner Company, 1333-43 S. Ashland Ave., Chicago, Ill.

(adv.)

Najzanimivejše, najcenejše in najbolj popularno čtivo vam je na razpolago.

Slovensko-Amerikanski Koledar je izšel za leto 1920.

Veliko več slik kot prejšnja leta.

Najbolj izbrani članki, opisi, razprave, povesti, šale, zanimivosti.

Stane 40 centov.

Izrežite ta kupon, pridenite za 40 centov štempov ter pošljite nam.

SLOVENIC PUBLISHING CO.,
82 Cortlandt Street,
New York, N. Y.

Tempotom naročam Slovensko-Amerikanski Koledar za leto 1920 ter prilagam za 40 centov štempov.

Ime

Naslov

Mesto in država

